Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2019-00387

EUS Aaltonen Elisa(VM) 10.07.2019

Asia
Ecofin-neuvosto, 9.7.2019, Bryssel; Yhteenvetoraportti

Kokous
Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 09.07.2019

Ecofin-aamiaisella ministerit keskustelivat taloustilanteesta ja kuulivat Euroryhmän puheenjohtajan raportin edellisen päivän kokouksesta. Lisäksi ministerit kävivät näkemysten vaihdon mahdollisista uusista omista varoista. Omat varat olivat aamiaiskeskustelun lisäksi esillä myös neuvostossa, jossa neuvosto sai tilannekatsauksen omista varoista ja niihin liittyvistä lakihankkeista.

Uusi puheenjohtajamaa Suomi esitteli Ecofin-sektorin tavoitteensa puheenjohtajakaudelleen.

Neuvosto hyväksyi suosituksen nimittää Kansainvälisen valuuttarahaston johtaja Christine Lagarde Euroopan keskuspankin seuraavaksi pääjohtajaksi Eurooppa-neuvostossa saavutetun sovun mukaisesti.

Neuvosto hyväksyi Eurooppalaisen ohjausjakson 2019 puitteissa maakohtaiset suositukset.

Muissa asioissa neuvosto otti tiedoksi Alankomaiden delegaation raportin lentoverosta ja hiilen hinnoittelusta.

Euroryhmässä keskusteltiin euroalueen finanssipolitiikan virityksestä, euron kansainvälisestä roolista sekä Kreikan tiukennetun valvonnan 3. missiosta sekä Espanjan 11. ohjelman jälkeisestä valvontamissiosta. Lisäksi muissa asioissa oli esillä vakaus- ja kasvusopimuksen toimeenpanon osalta Italian tilanne sekä Kroatian myöhemmin tapahtuva ERM II –liittymisen prosessi.

Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa keskusteltiin kesäkuun eurohuippukokouksen linjausten jatkotyöstä ja sen aikatauluista syksyllä euroryhmässä sekä neuvoston työryhmissä. Todettiin, että jatkovalmistelu tulee aloittaa ripeästi.

Omat varat – Tilannekatsaus

Puheenjohtaja antoi neuvostolle tilannekatsauksen omista varoista. Komissio antoi toukokuussa 2018 säädösehdotuksen EU:n nykyisen omien varojen järjestelmän muuttamisesta. Komissio ehdotti antamassaan omia varoja koskevassa säädösehdotuksessa, että nykyiseen järjestelmään lisättäisiin

kolme uutta omien varojen lähdettä. Työryhmät ovat tarkastelleet vaihtoehtoja kattavasti yli vuoden ajan. Puheenjohtaja totesi, että komissio julkaisi 24.6.2019 epävirallisen asiakirjan omista varoista ja mahdollisista uusista tulonlähteistä. Kyseisessä asiakirjassa komissio ehdottaa, että valmisteluelimille annetaan tehtäväksi tarkastella muita asiaankuuluvia uusia omia varoja. Puheenjohtaja muistutti, että mikäli muista uusista omista varoista olisi tarpeen keskustella monivuotisen rahoituskehyksen yhteydessä, se edellyttäisi komissiolta erityisten ehdotusten laatimista ja asiantuntijoilta perusteellista tarkastelua. Edelleen puheenjohtaja viittasi 20.6.2019 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston linjaukseen keskustella monivuotisesta rahoituskehyksestä lokakuussa 2019 ja tavoitteesta päästä yhteisymmärrykseen vuoden loppuun mennessä.

Myös komissio korosti tiukkaa aikataulua. Sopu mahdollisista uusista omista varoista tulisi saavuttaa lokakuun Eurooppa-neuvostoon mennessä, jos monivuotisesta rahoituskehyksestä halutaan sopia vuoden loppuun mennessä. Lisäksi komissio totesi, että Euroopan parlamentti odottaa uusia omia varoja osaksi EU:n talousarviota.

Puheenjohtajavaltion työohjelman esittely

Suomi esitteli Ecofin-sektorin prioriteettinsa puheenjohtajuuskaudelleen. Puheenjohtaja korosti, että Suomi aloittaa puheenjohtajakautensa kriittisellä hetkellä, kun unionin seuraavan viisivuotiskauden ohjelmaa ollaan aloittamassa. Puheenjohtaja kertoi, että keskeisenä lähtökohtana on edistää unionin yhteisiä arvoja ja vahvistaa sen kilpailukykyä ja sosiaalista koheesiota, saada aikaan kunnianhimoista edistystä ilmastonmuutoksen torjunnassa sekä toteuttaa kattavia toimia Euroopan ja sen kansalaisten suojelemiseksi.

Seuraavaksi puheenjohtaja esitteli tarkemmin Ecofin-sektorin kuusi keskeistä prioriteettia: rahoitusmarkkinoiden luotettavuuden ja toimivuuden tehostaminen, talouspolitiikan koordinoinnin yksinkertaistaminen, tehokkaan ja yksinkertaisen verotuksen edistäminen, tehostetut ilmastotoimet, eurooppalaisen kehitysrahoitusrakenteen kehittäminen sekä moitteettoman varainhoidon mukaisesta EU:n talousarviosta sopiminen.

Komissio kiitti puheenjohtajaa prioriteettien esittelemisestä ja kertoi tukevansa Suomen kunnianhimoista suunnitelmaa puheenjohtajuuskaudelleen. Komissio korosti Suomen puheenjohtajuuskauden ajankohdan merkitystä ja mainitsi EMU:n syventämisen sekä pankki- ja pääomamarkkinaunionin eteenpäinviemisen tärkeyden. Lisäksi komissio korosti ilmastomuutosta ja siihen liittyvää kestävän rahoituksen taksonomialakihanketta, josta olisi tärkeää puheenjohtajan tavoitteen mukaisesti saada poliittinen yhteisymmärrys Euroopan parlamentin kanssa vielä tänä vuonna. Komisso kiitteli myös rahanpesun torjunnan nostoa prioriteetiksi ja kertoi, että se tulee julkistamaan raporttinsa (ml. post mortem) vielä heinäkuun aikana. Myös järjestämättömien lainojen osalta komissio toivoi poliittista yhteisymmärrystä Euroopan parlamentin kanssa vielä tämän vuoden aikana.

Neuvoston suositus Euroopan keskuspankin johtokunnan puheenjohtajan nimittämisestä

Neuvosto hyväksyi suosituksen IMF:n nykyisen toimitusjohtajan Christine Lagarden nimeämisestä ehdokkaaksi Euroopan keskuspankin seuraavaksi pääjohtajaksi. Eurooppa-neuvosto tekee nimitystä koskevan lopullisen päätöksen kuultuaan ensin Euroopan keskuspakkia ja Euroopan parlamenttia.

Eurooppalainen ohjausjakso: maakohtaiset suositukset

Neuvostossa hyväksyttiin Eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaiset suositukset. Kesäkuun Ecofin-neuvoston kokouksessa käytiin horisontaalinen keskustelu Ecofin-sektorin toimivaltaan kuuluvista suosituksista ja heinäkuun kokouksessa oli tarkoitus keskustella maakohtaisten suositusten sisällöstä.

Puheenjohtaja kertoi, että komiteat ja Coreper ovat hyväksyneet ehdotukset maakohtaisista suosituksista ja puheenjohtaja ehdotti, että niitä ei enää avattaisi. Puheenjohtaja jatkoi, että Unkaria koskevaan maakohtaiseen suositukseen liittyi kuitenkin yksi oikeudellinen kysymys. Tämän vuoksi puheenjohtaja ehdotti pieniä muutoksia suosituksen johdantokappaleeseen 17. Näiden muutosten todettiin lieventävän edellisellä viikolla Coreperissa ilmaistuja huolenaiheita oikeusvaltiokysymysten ja talouskasvun välisen linkin puuttumisesta. Muutokset oli jaettu jäsenvaltioille kokousta edeltävänä päivänä. Puheenjohtaja kertoi, että ehdotetulla tekstillä varmistetaan johdonmukaisuus suosituksen ja oikeusperustan välillä samalla, kun maakohtaisen suosituksen 4 teksti pidetään ennallaan.

Neuvoston oikeuspalvelu kertoi, että heidän näkökulmastaan on keskeistä, että maakohtaiset suositukset ovat yhdenmukaisia perussopimusten, edellisen vuoden suositusten sekä kuluvan vuoden suositusten kanssa. Neuvoston oikeuspalvelu totesi, että puheenjohtajan kompromissiehdotuksen myötä suositukset ovat juridisesti päteviä.

Muut asiat: Lentoliikenteen verotus ja hiilen hinnoittelu - Alankomaiden valtuuskunnan tiedotusasia

Muissa asioissa oli Alankomaiden aloitteesta esillä lentoliikenteen verotus. Alankomaat kertoi lyhyesti Haagissa 20. - 21.6.2019 järjestämästään kansainvälisestä konferenssista. Alankomaat totesi, että asia on poliittisesti sensitiivinen, mutta on kohtuulista, että myös ilmailun osalta otetaan huomioon saastuminen ja ilmastonmuutosten torjunta muun muassa lentolippuvero ja lentopolttoaineen verotus. Yhtenäisen sääntely-ympäristön aikaansaamiseksi olisi hyvä toimia yhdessä. Alankomaat totesi lähettävänsä asiasta kirjeen uudelle komissiolle asian jatkotyöstämiseksi ja kehotti jäsenvaltioita tulemaan mukaan.

Komissio totesi, että päästöjen vähentäminen edellyttää toimia kaikilla sektoreilla, eikä ilmailua tulee pitää poikkeuksena. Komission mukaan verotus on yksi tehokkaimpia keinoja päästöjen vähentämisessä. Nykyinen energiaverodirektiivi kuitenkin vapauttaa ilma- ja meriliikenteen polttoaineet verosta. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin verottaa kotimaan lentojen polttoaineet ja solmia kahdenvälisiä verotussopimuksia EU-jäsenvaltioiden välisten lentojen osalta. Komissio on valmis työstämään asiaa jäsenvaltioiden kanssa. Mahdollisina selvityskohteina mainittiin mm. energiaverodirektiivin muuttaminen ilma- ja meriliikenteen polttoaineiden osalta, kahdenvälisissä sopimuksissa avustaminen jäsenvaltioiden välisten lentojen osalta sekä kolmansien maiden kanssa tehtyjen sopimusten osalta polttoaineen verottomuuden poistamisen edistäminen. Jäsenvaltioiden niin halutessa komissio on valmis auttamaan myös lentolippuverojen yhdenmukaistamisessa. Komissio muistutti myös viimeaikaisista tiedonannoistaan ja ideoistaan määräenemmistöpäätöksiin siirtymiseksi mm. ympäristöverotuksessa. Komissio totesi kuitenkin lopuksi, että ilmailun verotusta ei tule tarkastella erillisenä, vaan muiden politiikkatoimien ohella osana suurempaa kokonaisuutta (ml. päästökauppa, hyvitykset, vaihtoehtoiset polttoaineet, polttoaineiden ja lentokoneiden standardit, operatiiviset parannukset).

Puheenjohtaja kiitti Alankomaita saadusta informaatiosta ja totesi lopuksi, että ilmastoasiat ovat tärkeällä sijalla Suomen Ecofin-sektorin puheenjohtajuusohjelmassa.

Ecofin-aamiainen

Ecofin-aamiaisella keskusteltiin ajankohtaisesta taloustilanteesta ja kuultiin raportti euroryhmän kokouksesta. Asialistan ulkopuolelta todettiin lyhyesti, että Kansainvälisen valuuttarahaston johtajan haku on käynnistymässä.

Lisäksi aamiaisella käytiin näkemystenvaihto uusista omista varoista. Komissaari Oettinger esitteli asiaa. Komissio toivoi jäsenvaltioilta näkemyksiä siitä, haluavatko ne komission esittämiä uusia omia

varoja, vai onko niillä vaihtoehtoisia ideoita. Komissio on valmis miettimään myös muita mahdollisia vaihtoehtoja uusiksi omiksi varoiksi aiemmin esitettyjen ehdotusten lisäksi. Komissio korosti, että tiukasta aikataulusta johtuen jäsenmaiden tulisi viipymättä kertoa näkemyksensä omien varojen suhteen. Keskustelussa esiin nousi avoimutta uusia omia varoja kohtaan, mutta myös huolta tiukasta aikataulusta MFF-prosessin yhteydessä.

Euroryhmä

1. Euroalueen finanssipolitiikan viritys

Euroryhmässä keskusteltiin euroalueen finanssipolitiikan virityksestä vuonna 2020 ja sen tarkoituksena on pohjustaa jäsenmaiden vuotuista talousarviosuunnitelmien laadintaa. Euroopan finanssipoliittinen lautakunta (European Fiscal Board, EFB) oli raportissaan 25.6. suositellut neutraalia finanssipolitiikan mitoitusta euroalueelle. Suositeltuun neutraaliin finanssipolitiikan mitoitukseen voidaan päästä huomioimalla maakohtaiset erot. Maat, joilla on korkea velkasuhde, tulisi pyrkiä vähentämään velkaa. Toisaalta maiden, joilla on finanssipoliittista liikkumavaraa, pitäisi käyttää osa siitä kasvupotentiaalia tukeviin investointeihin. Myös komissio on omissa tarkasteluissaan päätynyt samanlaiseen johtopäätökseen.

2. Kreikka – kolmas tiukennetun valvonnan missio

Euroryhmälle esiteltiin kolmas tiukennetun valvonnan raportti, joka oli valmistunut kesäkuun alussa. Raportti perustui Euroopan komission, Euroopan keskuspankin, Euroopan vakausmekanismin (EVM) sekä Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n toukokuussa Kreikkaan tekemän tarkastuskäynnin tuloksiin. Raportilla ja sen tuloksilla ei ollut kytkentää velkahelpotuksiin. Kreikassa oli ennenaikaiset parlamenttivaalit euroryhmää edeltävänä päivänä 7.7., joka on saattanut vaikuttaa siihen, että Kreikan lupaamien uudistusten täytäntöönpano on hidastunut. Keskustelu euroryhmässä oli lyhyt, mutta Kreikan tilanteesta jatketaan keskustelua myöhemmin uuden hallituksen kanssa.

3. Espanja – 11. ohjelman jälkeinen valvontamissio

Euroryhmälle esiteltiin yhdestoista Espanjan ohjelman jälkeistä valvontaa koskeva raportti. Espanjan tukiohjelma päättyi tammikuussa 2014. Espanja on maksanut EVM-lainojaan takaisin etuajassa. Espanjan talous on hyvässä kasvussa ja maa pääsi kesäkuussa pois liiallisen alijäämän menettelystä. Pankkisektorin tervehtyminen on jatkunut, ja järjestämättömien lainojen määrä on laskenut jo lähelle EU:n keskiarvoa. Euroryhmässä kehitystä pidettiin hyvänä ja kannustettiin Espanjaa jatkamaan pukureiden kasvattamista sekä velkasuhteen pienentämistä.

4. Euron kansainvälinen rooli – komission konsultaation tulokset

Komissio julkaisi joulukuussa 2018 tiedonannon euron kansainvälisen roolin vahvistamisesta ja nyt komissio esitteli sen jälkeen markkinatoimijolle tekemänsä konsultaation tuloksia. Työtä euron kansainvälisen roolin vahvistamiseksi jatketaan päämiesten joulukuussa tekemän linjauksen mukaisesti.

5. Muut asiat

a) Vakaus- ja kasvusopimuksen toimeenpano

Komissio informoi euroryhmää Italian tilanteesta tekemiensä päätösten osalta. Komissio ei tehnyt päätöstä käynnistää liiallisen alijäämän menettely (EDP). Italian hallitus oli 1.7. päättänyt toimista, joilla pyritään vuoden 2019 tilanteen parantamiseen niin, että EDP:n käynnistämiselle velkakriteerin

rikkoutumisen perusteella ei olisi perusteita. Italian valtiovarainministeri Tria antoi myös lisätietoja Italian hallituksen toimenpiteistä.

b) Euroopan keskuspankin uuden pääjohtajan nimittäminen

Toivotettiin tervetulleeksi päämiesten päätös valinnasta EKP:n uudeksi pääjohtajaksi. Euroryhmän puheenjohtaja selosti tulevaa valintaprosessia. Neuvoston suositus nimityksestä on ensin muodollisesti seuraavan päivän Ecofin-neuvostossa hyväksyttävänä, jonka jälkeen on Euroopan parlamentin ja EKP:n konsultaatio. Eurooppa-neuvosto tekee lopullisen päätöksen nimityksestä lokakuussa.

c) Kahden euron juhlaraha

Komissio informoi ehdotuksestaan kahden euron juhlarahasta vuonna 2022. Se omistetaan Erasmus-ohjelmalle. Ohjelma on ollut voimassa 35 vuotta, ja symboloi siten hyvin Euroopan integraatiota.

d) Kroatian ERM II – liittyminen

Kroatia on ilmoittanut halukkuudestaan aloittaa valuuttakurssimekanismi ERM II -liittymiseen johtava prosessi. Kroatian tapaus hoidetaan samalla tavoin kuin Bulgaria vuosi sitten. Tämä tarkoittaa, että pankkiunioniin liitytään samaan aikaan kuin ERM II:een. Näin ollen Kroatian tulee olla pankkiunionikelpoinen ERM II –liitoksen aikaan. Kroatia tulee sitoutumaan toimenpiteisiin, jotka toteuttamalla se pystyy samanaikaisesti liittymään ERM II:een ja pankkiunioniin.

Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa:

1. Eurohuippukokouksen seuranta

Euroryhmässä käytiin keskustelu kesäkuun eurohuippukokouksen linjausten jatkotyöstä syksyn aikana liittyen EMU:n syventämiseen. Kokonaisuuteen kuuluu EVM-valtiosopimuksen muutokset, euroalueen talousarvioväline sekä pankkiunionin loppuunsaattaminen. Pidettiin tärkeänä, ml. Suomi, aloittaa jatkotyöt ripeästi työryhmissä ja euroryhmässä huomioiden talousarviovälineen osalta myös monivuotisen rahoituskehyksen neuvottelujen tavoiteaikataulu. Suomi lupasi viedä eteenpäin neuvoston puheenjohtajan vastuulla olevaa työtä.

Suomen edustajat
Valtiovarainministeri Mika Lintilä, Pysyvä edustaja Marja Rislakki (EUE), AVS Tuomas Saarenheimo (VM), Suomen valtuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi